

Marek Łaskowski
Halina Zubala
(Warszawa)

**MATERIAŁY STANISŁAWA BATAWII
(1898-1980)
(III-259)**

Stanisław Jan Batawia urodził się 24 maja 1898 r. w Łodzi jako syn Maksymiliana i Eugenii z domu Neumark. Ojciec jego był urzędnikiem. Stanisław Batawia szkołę średnią ukończył w Warszawie w 1915 r. Studia uniwersyteckie rozpoczął na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego w roku 1918. Studia przerwał w l. 1919–1920 i jako ochotnik wziął udział w wojnie polsko-bolszewickiej, a studia ukończył w 1923 r. Rok później wstąpił na Wydział Lekarski UW, studia medyczne ukończył w 1929 r., uzyskując stopień doktora wszech nauk lekarskich. Doktorat prawa na UW uzyskał w 1931 r. na podstawie pracy: *Wstęp do nauki o przestępcy. Zagadnienia skłonności przestępczych*.

Po ukończeniu studiów medycznych w 1929 r. został mianowany starszym asystentem etatowym Seminarium Prawa Karnego na UW, zapoczątkował wtedy badania empiryczne z zakresu kryminologii. Na tym stanowisku pozostał do 1939 r.

Stanisław Batawia specjalizację w zakresie kryminologii uzupełniał, jako doktor wszech nauk lekarskich, praktyką w lecznictwie. Początkowo pracował jako asystent wolontariusz na III Oddziale Neurologii Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie (15 IV 1929 – 15 XI 1930). Następnie w Klinice Chorób Nerwowych UW (15 XI 1930 – 1 VIII 1931). W latach 1931–1934 był ordynatorem Oddziału Psychiatrycznego Szpitala Centrum Wyszkołenia Sanitarnego. W okresie listopad 1935 – luty 1939 pracował na Oddziale Neuropsychiatrii Dziecięcej Instytutu Higieny Psychiczej Państwowego Zakładu Higieny. Poza tym od 1932 r. do wybuchu wojny w 1939 r. pełnił funkcję lekarza-psychologa w Gimnazjum im. Stefana Batorego w Warszawie. W latach 1935–1939 był także biegłym sądowym w zakresie psychiatrii Sądu Okręgowego w Warszawie. Nadto w okresie 1933–1939 redagował „Archiwum Kryminologiczne”.

W 1939 r. złożył Radzie Wydziału Prawa UW wydrukowaną rozprawę habilitacyjną: *Niepoprawni przestępcy w świetle badań nad bliźniętami kryminalnymi*. Uchwałą Rady Wydziału Prawa UW został habilitowany po wojnie 7 sierpnia 1945 r., jako docent kryminologii.

Stanisław Batawia we wrześniu 1939 r. został powołany do służby medycznej jako podporucznik rezerwy. Na wojnie był tylko jeden miesiąc, krótki okres przebywał we Lwowie i wrócił do Warszawy. Od 1940 r. do wyzwolenia pracował na stanowisku lekarza w Ośrodku Zdrowia w Jeziornie k/Warszawy. Po habilitacji w 1946 r. został profesorem nadzwyczajnym i rozpoczął pracę na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Łódzkiego, kierując nowo utworzoną Katedrą Kryminologii. Równocześnie prowadził wykłady z zakresu kryminologii i psychiatrii sądowej na Uniwersytecie Warszawskim. We wrześniu 1949 r. prof. Stanisław Batawia został przeniesiony z Łodzi na Wydział Prawa UW, gdzie objął Katedrę Kryminologii. W 1958 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.

W latach 1945–1950 był członkiem Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce, a od 1951 r. – Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce. W 1946 r. został członkiem Prezydium Komisji oraz redaktorem naczelnym „Biuletynu” wydawanego przez Główną Komisję, zawierającego dokumentację zbrodni hitlerowskich w Polsce. Pod jego redakcją ukazało się 7 tomów „Biuletynu” (w tym 2 tomy w języku angielskim i 1 tom w języku francuskim). Z ramienia Komisji w latach 1946–1948 przesłuchiwał niemieckich przestępców wojennych w więzieniach Warszawy, Łodzi, Krakowa i Poznania. Przesłuchiwał także Rudolfa Franciszka Hoessa, komendanta Obozu Koncentracyjnego w Oświęcimiu.

Rezultatem tych badań był m.in. referat wygłoszony na I Zjeździe Psychiatrów Polskich w 1946 r. pt. *Zbrodnie niemieckie jako zagadnienie socjologiczne i kryminalne*.

Współpraca Stanisława Batawii z Polską Akademią Nauk datuje się od 1953 r., kiedy to organizował w Zakładzie Nauk Prawnych placówkę naukowo-badawczą z zakresu kryminologii. W rezultacie po utworzeniu w 1956 r. Instytutu Nauk Prawnych PAN powstał Zakład Kryminologii, a jego kierownikiem został Stanisław Batawia. Zakładem kierował do 1968 r., do czasu przejścia na emeryturę. Wyniki badań Zakładu Kryminologii ukazywały się w 41 obszernych pracach opublikowanych w „Archiwum Kryminologii”, którego Stanisław Batawia był redaktorem naczelnym od 1960 r. W Polskiej Akademii Nauk zajmował także inne stanowiska: był członkiem Komitetu Nauk Prawnych, Komitetu Nauk Socjologicznych oraz Komitetu Rehabilitacji i Adaptacji Człowieka. Był również członkiem Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych PAN. W roku 1965 został wybrany na członka korespondenta PAN, zaś w 1969 r. został członkiem rzeczywistym PAN.

Przejście na emeryturę w roku 1968 nie osłabiło aktywności Stanisława Batawii. Działał aktywnie w organizacjach społecznych. Był członkiem zespołu ekspertów Stałej Komisji Rady Ministrów do Walki z Alkoholizmem oraz zespołu opracowującego założenia i tezy perspektywiczne polityki społecznej do 1980 r. Komisji przy Radzie Ministrów. Był też rzeczoznawcą komisji sejmowych w pracach nad projektem ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości nieletnich. Wraz z A. Świącickim utworzył Ośrodek Badań Naukowych Społecznego Komitetu Przeciwalkoholowego.

Międzynarodowe Towarzystwo Kryminologiczne wybrało Stanisława Batawię na swojego przedstawiciela w Polsce. Był też korespondentem z Polski w Sekretariacie ONZ do spraw Zapobiegania Przestępczości i Metod Resocjalizacji Przestępców.

Stanisław Batawia stworzył polską szkołę kryminologii klinicznej. Zainicjował w Polsce badania empiryczne w zakresie kryminologii. W badaniach prowadzonych w okresie powojennym wnikliwie badał tematykę przestępczości nieletnich. Pracował nad nowelizacją Kodeksu Karnego, który uważał za zbyt restrykcyjny. Za swój wkład w rozwój polskiej kryminologii i psychiatrii otrzymał wiele odznaczeń i nagród. W roku 1954 otrzymał Medal X-lecia PRL. W 1959 r. – Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, zaś w 1962 r. został udekorowany Komandorią Orderu Odrodzenia Polski. Z okazji 80-tych urodzin otrzymał Order Sztandaru Pracy II klasy. Za badania młodzieży społecznie nieprzystosowanej i problematyki alkoholizmu w 1975 r. przyznano zespołowi naukowo-badawczemu, któremu przewodniczył, nagrodę Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk.

Jego życie przepelnione było pracą, nie sposób tu wymienić wszystkich form Jego działalności, wyszczególniono najważniejsze funkcje, które pełnił. Był aktywny do końca. Zmarł w Warszawie 21 kwietnia 1980 r. Został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim Komunalnym, d. Wojskowym, kw. A-39.

Materiały Stanisława Jana Batawii w ilości 0,51 m.b. zostały przekazane jako dar w 1983 r. przez żonę profesora, Weronikę Zofię Kłodzińską-Batawia. Dodatkowe materiały 0,10 m.b. wpłynęły w 1992 r. Prace nad porządkowaniem spuścizny zostały rozpoczęte przez zespół praktykantów pod kierunkiem mgr Elżbiety Sztraj w latach 1992–1993, pracę kontynuował Marek Łaskowski, który zakończył porządkowanie, sporządził inwentarz ciągle wraz ze wstępem. Halina Zubala dokonała przeprowadzenia [melioracji] zespołu zgodnie z uwagami Komisji Metodycznej APAN. Ostatecznie zespół został uporządkowany w 1996 r. Inwentarz obejmuje 58 jednostek wraz załącznikami i 6 aneksów.

W trakcie porządkowania materiały zostały podzielone na sześć zasadniczych grup:

Grupę I – materiały twórczości naukowej z lat 1948–1977 – podzielono na następujące podgrupy: A – prace, artykuły, recenzja (6 jednostek). W tej grupie można wymienić najobszerniejszą pracę – *Problematyka toksykomanii i narkomanii u młodzieży*. Pozostałe jednostki to drobne artykuły dotyczące alkoholizmu i zbrodni hitlerowskich w Polsce

W podgrupie B – materiałów warsztatowych – umieszczono materiały do zagadnień toksykomanii i przestępczości; socjologii, psychologii i medycyny; alkoholizmu, głównie z okresu powojennego. Cała podgrupa B obejmuje 15 jednostek.

Grupa II – materiały działalności – obejmuje 17 jednostek z lat 1938, 1945–1978. Podzielono ją na trzy podgrupy: organizacyjno-naukową; działalności w Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich i Hitlerowskich w Polsce; działalności społecznej. W podgrupie pierwszej zachowało się kilka pism dotyczących pracy na Uniwersytecie Warszawskim i Łódzkim, opinia o rozprawie doktorskiej, kodeks deontologii lekarskiej, a także materiały dyskusyjne o Oddziale Psycho-Sądowym Szpitala w Tworkach, Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, Międzynarodowego Stowarzyszenia Kryminologii. W materiałach działalności w Głównej Komisji Zbrodni Niemieckich w Polsce na szczególną uwagę zasługują materiały dochodzeniowe w sprawie obozów koncentracyjnych, protokoły przesłuchań przestępców hitlerowskich, w tym także Rudolfa Franciszka Hoessa, komendanta Oświęcimia, charakterystyki zbrodniarzy. W załączeniu tej podgrupy umieszczono autobiografię R.F. Hoessa w języku niemieckim i polskim.

W podgrupie działalności społecznej wyodrębniono m.in. materiały Komisji do spraw Nieletnich Przestępców, Głównego Komitetu Przeciwalkoholowego, Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Laskach.

III Grupa – materiały biograficzne zachowały się w komplecie z lat 1916–1980. Obejmują autobiografie St. Batawii, dokumenty osobiste, świadectwa z przebiegu studiów, dyplomy – wszech nauk lekarskich i doktorski – dokumenty: kariery naukowej, przebiegu pracy zawodowej i społecznej w sądownictwie, lecznictwie, szkolnictwie wyższym. Dyplomy powołań na członka PAN – korespondenta i zwyczajnego, legitymacje odznaczeń państwowych (medale umieszczono w załącznikach) i inne.

IV Grupa – korespondencja – została podzielona na wychodzącą i wpływającą z lat 1945, 1951–1980. Obie posiadają odrębne aneksy korespondentów (aneks 1 i 2).

V Grupa – materiały o twórcy zespołu – i VI Grupa – materiały obce – zawierają po jednej jednostce.

W zespole zachowały się materiały szczególnie z okresu powojennego z wyjątkiem materiałów biograficznych. Najliczniejsze to materiały warsztatowe i działalności, inne zachowane są we fragmentach. Brak jest prac naukowych – te zachowały się głównie w formie drukowanej i stanowią załącznik do inwentarza, w tej grupie również druk pracy habilitacyjnej.

Spuścizna naukowa St. J. Batawii została włączona do zbiorów Archiwum PAN i otrzymała sygnaturę III-259. Materiały pochodzą z lat 1916–1981.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Stanisława Batawii* Archiwum PAN, sygn. III-259, j. 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 51
2. *Członkowie PAN, Informator*, Wrocław 1979, s. 13
3. Encyklopedia PWN, t. XIII, s. 44
4. „Nauka Polska”, 1978, nr 1–2, s. 57–61
5. „Problemy Alkoholizmu”, 1980, nr 7–8, s. 42–43
6. „Psychiatria Polska”, 1979, nr 5, s. 437–443, 445–449
7. „Roczniki UW”, 1962, s. 16
8. Śródka Andrzej, Szczawiński Paweł, *Batawia Stanisław Jan*, [w:] *Biogramy uczonych polskich*, Wrocław 1983, Cz. I, z. 1, s. 77–79
9. Śródka Andrzej, *Uczni polscy XIX i XX stulecia*, Warszawa 1994, t. 1, s. 89–90
10. Ostrihanska Zofia, *Profesor Stanisław Batawia*, „Archiwum Kryminologii”, t. VIII–IX, 1982, s. 7–21, tamże s. 21–24 wykaz ważniejszych publikacji prof. Stanisława Batawii (uzup. 3 lutego 2003 r. Arkadiusz Paszkowski[?])

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Materiały twórczości naukowej	1–21
A. Prace, artykuły, recenzja	1–6
B. Materiały warsztatowe	7–21
a. Toksykomania, przestępczość	7–10
b. Socjologia, psychologia, medycyna	11–15
c. Alkoholizm	16–21
II. Materiały działalności	22–38
A. Działalność organizacyjno-naukowa	22–27
B. Działalność w Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce	28–34
C. Działalność społeczna	35–38
III. Materiały biograficzne	39–48
IV. Korespondencja	49–50
A. Wychodząca	49
B. Wpływająca	50
V. Materiały o twórcy zespołu	51
VI. Materiały obce	52
VII. Załączniki	53–58
Aneksy	1–4

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace, artykuły, recenzja

- 1. Alkoholizm i walka z nim*
Konspekt artykułu
B.d., masz., l., k. 2
- 2. Extermination Camp at Chełmno*
Artykuł
Po 1949[?], rkp., j. ang., pol., l., k. 11
- 3. The Importance of Early Diagnosis of Alcoholism*
Artykuł
B.d., rkp., j. ang., l., k. 6
- 4. Jaka jest treść głównych zbrodni niemieckich...*
Artykuł
B.d., rkp., l., k. 7
- 5. Problematyka toksykomanii i narkomanii u młodzieży*
Praca
Po 1974[?], rkp., masz., l., k. 84
- 6. Zbrodnie niemieckie jako zagadnienie socjologiczne i kryminologiczne*
Recenzja artykułu bez autora
B.d., masz., l., k. 2

B. Materiały warsztatowe
a. Toksykomania, przestępczość

7. Toksykomania i narkomania u młodzieży

Notatki, zestawienie statystyczne i handel narkotykami – dane do komentarza Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, informacja Głównego Urzędu Ceł o przemyśle narkotyków, Milicja Obywatelska o kontroli środków odurzających w Polsce, wycinki prasowe, tabele, przepisy
1966–1973, rkp., masz., druk, l., k. 87

8. Przestępczość nieletnich

Przestępczość w sądownictwie, wskazówki zwalczania, materiały z obrad Komisji Stołecznego Komitetu Frontu Jedności Narodu do pracy wychowawczej nad dziećmi i młodzieżą
1967, b.d., rkp., druk, l., sz., k. 16

9. Przestępczość wśród osób używających odurzających środków farmakologicznych

Notatki, zestawienia statystyczne, wycinki prasowe
1969–1972, rkp., masz., masz. powiel., druk, j. franc., pol., l., sz., k. 98

10. Pasożytnictwo społeczne, przestępstwa kobiet

Notatki, informacja Komisji ds. zatrudnienia osób niepracujących, ustawa dot. zatrudnienia w krajach socjalistycznych, wycinki prasowe
1967–1975, 1977, masz., druk, l., k. 24

b. Socjologia, psychologia, medycyna

11. Socjologia, psychologia

Notatki bibliograficzne, wypisy z literatury, notatki statystyczne, wycinki prasowe
1964, 1976–1978, rkp., druk, j. ang., franc., pol., l., k. 55

12. Jw.

Bibliografia prac naukowych
1971–1975, masz., j. ang., franc., niem., pol., ros., l., k. 70

13. Medycyna

Kalendarze i notatniki – wywiady i badania psychicznie chorych, notatki, notatki bibliograficzne
1948–1974, rkp., j. ang., franc., niem., pol., wł., l., sz., k. 421

14. Jw.

Kalendarze i notatniki – wyniki badań pacjentów, zestawienia bibliograficzne, wypisy z literatury, harmonogram zajęć lekarskich i innych
1951–1975, rkp., j. ang., franc., niem., pol., opr., sz., k. 509

15. Jw.

Wycinki z prasy francuskiej i polskiej
1903–1977, druk, j. franc., pol., l., k. 59

c. Alkoholizm

16. Alkohol i alkoholizm

Zestawienia uzależnionych, informacje z badań alkoholików i ich rodzin, notatki wypisy z literatury. Notatniki
1955–1964, rkp., j. ang., franc., pol., sz., k. 213

17. Jw.
Zapisy z obserwacji i badań dotkniętych alkoholizmem
Ok. 1955, rkp., l., k. 22
18. Jw.
Leczenie, notatki z konferencji międzynarodowych, wypisy z literatury
Ok. 1955, rkp., j. franc., pol., l., k. 48
19. Jw.
Leczenie – możliwości i skutki, notatki, prace lekarzy polskich i szwedzkich
1952–1977, masz., masz. powiel., druk, l., k. 165
20. Jw.
Zestawienia literatury i statystyczne, wypisy z literatury, zał.: „Sprawozdania Światowej Organizacji Zdrowia w Genewie” nr 42, 1950 i nr 90, 1955 (tłumaczone na j. pol.), zestawienie sprzedaży napojów alkoholowych i ich cen w l. 1973–1974 1955–1957, 1971–1974, rkp., masz., druk, j. ang., franc., pol., ros., l., sz., k. 193
21. Jw.
Wycinki z prasy
1955–1977, druk, l., k. 23

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI

A. Działalność organizacyjno-naukowa

22. Uniwersytet Warszawski – Seminarium Prawa Karnego; Zakłady Kryminologii Uniwersytetu Łódzkiego i UW
Pismo do Rektora UW w sprawie skreślenia z ewidencji starych mebli z Seminarium P.K.; prośba do Biblioteki Jagiellońskiej o przesłanie książek dubletów do biblioteki Zakładu; informacja o praktykach studenckich w Tworkach
1938, 1945, 1953, rkp., masz., l., k. 5
23. Opinia o rozprawie doktorskiej mgr. Lecha Falandysza pt. *Wykroczenie zakłócenia porządku publicznego – studium prawno-empiryczne*
1971, rkp., masz., l., k. 10
24. Kodeks deontologii lekarskiej
Projekt opracowany na kopii kodeksu z 1935 r., w zał. druk kodeksu z 1936 r.
1962, rkp., masz., druk., l., sz., k. 59
25. Szpital w Tworkach – sprawa przyłączenia Oddziału Psycho-Sądowego do Instytutu Psychoneurologicznego
Pisma uzasadniające, spis personelu, jego uposażenia, protokoły z posiedzenia Rady Naukowej Instytutu, organizacja leczenia w neurologii i psychiatrii – memoriał, notatki o sytuacji neurologii i psychiatrii w różnych ośrodkach, notaty biograficzne pacjentów szpitala psychiatrycznego w Tworkach
1952–1970 i b.d., masz., rkp., l., k. 95
26. Polskie Towarzystwo Psychiatryczne
Zaproszenia, komunikaty, referaty na XX Zjazd w Krakowie
1952, 1968, 1971, masz., masz. powiel., druk, l., sz., k. 43

27. Międzynarodowe Stowarzyszenie Kryminologii
Zaproszenia, programy
1975–1978, masz., masz. powiel., druk, j. ang., franc., l., k. 25

B. Działalność w Głównej Komisji Zbrodni Niemieckich w Polsce

28. Zbrodnie niemieckie
Pisma niemieckie dotyczące eksterminacji Polaków w „Kraju Warty” i m. Łodzi (odpisy, wyciągi), obwieszczenia o rozstrzelaniu Polaków w Warszawie (fotokopie), fragment opracowania dotyczącego polityki niemieckiej wobec Polaków 1939–1944, ok. 1947, masz., masz. powiel., fkp., j. niem., pol., l., k. 53
29. Jw.
Materiały dochodzeniowe w sprawie zagłady Żydów w obozach: Bełżec, Majdanek, Sobibór, Treblinka oraz Polaków w Stutthofie – sprawozdania, zeznania świadków i więźniów, fotografie więźniów, notatki, kwestionariusze
1946, rkp., masz., l., k. 76
30. Jw.
Protokoły i notatki z przesłuchań przestępców niemieckich i świadków, charakterystyki zbrodniarzy, notatki z przesłuchań Rudolfa Fr. Hoessa, komendanta obozu w Oświęcimiu (zał.: zestawienia zesłanych i zmarłych w Oświęcimiu dorosłych i dzieci z Zamojszczyzny)
1946–1947, rkp., masz., l., k. 168
31. Jw.
Wypisy z literatury, wycinki prasowe, Biuletyn Wydziału Statystycznego w Łodzi ze spisem sierot, Biuletyn Getta Warszawskiego
1946–1948, rkp., druk, j. franc., niem., pol., ros., l., k. 51
32. Jw.
Meine Psyche, autobiografia R.F. Hoessa, komendanta Obozu Koncentracyjnego w Oświęcimiu
1947, masz., j. niem., l., k. 151
33. Jw.
Moja dusza, autobiografia R.F. Hoessa oraz listy pożegnalne do rodziny
1947, masz., druk, tłum. na j. pol., l., sz., k. 200
34. Jw.
Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich, „Biuletyn” nr VII, 1951 r., autobiografia R.F. Hoessa ze wstępem St. Batawii, który w latach 1946–1947 przesłuchiwał Hoessa w więzieniu na Rakowieckiej w Warszawie
1951, druk, j. pol., opr., k. 143

C. Działalność społeczna

35. Komisje do spraw nieletnich przestępców przy Ministrze Sprawiedliwości do opracowania ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu przestępstw nieletnich i Sejmowa Komisja Wymiaru Sprawiedliwości
Powołania do komisji, notatki z dyskusji Komisji Sejmowej, projekt instrukcji o ekspertyzach psychiatryczno-sądowych
1957–1960, 1966, 1970, rkp., masz., l., k. 19

36. Główny Społeczny Komitet Przeciwalkoholowy; Stała Komisja Rady Ministrów ds. Walki z Alkoholizmem
Statut, zaproszenia, notatki na zjazd w 1975 r., założenia i plan walki z alkoholizmem na II półrocze 1975 r. w latach 1976–1980
1960–1972, 1975–1979, masz., druk., opr., l., k. 45
37. Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi w Laskach; Towarzystwo Kursów Naukowych
Śmierć chuligana – broszura przesłana St. Batawii, wspomnienie o siostrze Katarzynie z Lasek, apel TKN o pomoc w prowadzeniu zajęć, opis wydarzeń
1963, 1976, 1979, masz., ksero, l., opr., k. 24
38. Przystępczość nieletnich; II Międzynarodowe Sympozjum ds. Przystępczości Nieletnich, Berlin 1967
Referaty na sympozjum
1966–1967, masz. powiel., j. niem., ros., l., opr., k. 270

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

39. Autobiografie i odpisy dokumentów (metryka urodzenia, świadectwo ślubu, poświadczenie obywatelstwa)
1949–1950, masz., l., k. 6
40. Zaświadczenia wojskowe, świadectwa z przebiegu studiów i dokumenty kariery naukowej
Dyplomy: wszech nauk lekarskich (1929), doktorski w zakresie prawa (1931), habilitacja (1945), prof. nadzwyczaj. (1946), prof. zwyczajny (1958)
1916, 1919–1929, 1931, 1945, 1946, 1958, rkp., masz., druk, l., k. 53
41. Polska Akademia Nauk
Dyplom powołania na członka korespondenta PAN
1965, druk, opr., k. 2
42. Jw.
Dyplom powołania na członka zwyczajnego PAN
1969, druk, opr., k. 2
43. Przebieg pracy zawodowej i społecznej w sądownictwie, lecznictwie i szkolnictwie wyższym
Zaświadczenia, umowy o pracę, nominacje
1931–1979, rkp., masz., druk, l., k. 34
44. Główna Komisja Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce; Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce; Ministerstwo Sprawiedliwości
Nominacje, harmonogram prac, podziękowanie za współpracę w XXV i XXX rocznicę powołania komisji
1946–1947, 1970, 1975, masz., druk, j. franc., pol., l., k. 18
45. Dyplom honorowy Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
1966, druk, rulon, l., k. 1
46. Kenkarta, legitymacje odznaczeń (medale w załączniku) i związkowe, bilety miesięczne
1943, 1945–1978, rkp., druk, l., sz., opr., k. 29

47. Jubileusze urodzinowe 70-, 75- i 80-lecia
Listy i telegramy gratulacyjne od członków rządu, Polskiej Akademii Nauk, kolegów,
przemówienie St. J. Batawii z okazji 80. rocznicy urodzin
1968, 1973, 1978, rkp., masz., druk, l., k. 63

48. Rachunki z pogrzebu
1980, rkp., druk, l., k. 4

IV. KORESPONDENCJA

49. Osoby i instytucje A-P
Korespondencja wychodząca
1957, 1972 i b.d., rkp., masz., l., l. 5, k. 5, zob. aneks 1
50. Osoby i instytucje A-V
Korespondencja wpływająca
1945, 1951–1980, rkp., masz., druk, j. ang., franc., niem., pol., l., l. 23, 10 wiz., k. 47,
zob. aneks 2

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

51. Życiorysy, wspomnienia, recenzje prac, wycinki prasowe
1959, 1963–1964, 1977–1982, masz., druk, j. ang., pol., ros., szwedz., l., sz., opr., k.
35 + s. 125

VI. MATERIAŁY OBCE

52. Podziękowanie dla doc. dr. Stanisława Szelhausa od Sekretarza Generalnego Conseil de l'Europe za otrzymanie „Archiwum Kryminologii”, vol. VI, 1974
Strasbourg, 1975 r., masz., j. ang., l., k. 5
W zał.: spis publikacji, rezolucji, zestawienie konferencji i studiów
dotyczących kryminologii w Europie

VII. ZAŁĄCZNIKI

53. Stanisław Batawia i współautorzy
Prace drukowane (w układzie chronologicznym)
1929–1939, 1961–1971, druk, opr., s. 143 + 154 + 34 + 181, zob. aneks 3
54. Jw.
Prace drukowane (w układzie chronologicznym)
1972–1975, druk, l., opr., s. 246 + 400, zob. aneks 3
55. Rist N., Grumbach F., Libermann D., Moyeux M., Clavel S., *Un nouveau médicament antituberculeux activ sur les bacilles Isoniazido-Résistans. Le Thiaamide de l'Acide éthyliconicotique (Étude expérimentale)*
Poklewski-Kozieł Krzysztof, *Instytucje i doktryny prawno-polityczne Stanów Zjednoczonych Ameryki*,
Prace dedykowane S. B.
1958, 1974, druk, j. franc., pol., opr., l., k. 21
Druk: poz. 1: „Revue de la Tuberculose”, t. 22, nr 2–3

poz. 2: Wrocław 1974

56. Alkoholizm

Wydawnictwa polskie i obce

1924-1977, druk, l., sz., j. ang., franc., niem., pol., k. zob. aneks 4

57. *Marks i Engels o reakcyjnym prusactwie*

Dzieciom – Pamięć Świata

Wydawnictwa obce

1945, 1971, druk, sz., k.

Druk poz 1., Wydawnictwo Literatury w Językach Obcych, Moskwa 1945

poz. 2 Wyd. Rada Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa, Warszawa 1971

58. Medal X-lecia PRL – 1954

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski – 1959

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski – 1962

1955, 1959, 1962, szt. 3 (legitymacje przechowywane są w j. 46)

ANEKS 1

J. 49. Osoby i instytucje A-P

Ambasady Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych

A.P. w Warszawie

b.d. 1. 1

Dyrektor Wydawnictw Prawniczych

1957 1. 1

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie

b.d. 1. 1

Listy do nieznanym autorów

1972, b.d. 1. 2

ANEKS 2

J. 50. Osoby i instytucje A-V

Adler Freda

1974 1. 1

Bossowski J.J.

1954 1. 1

Carleton University

1980 1. 1

Cybulska-Veillard H.+ zał.: recenzja t. VI

„Archiwum Kryminologii”

1971 1. 1

Dziekan Wydziału Prawa

i Administracji UW, Resich Zbigniew

1978 1. 1

Institut für Kriminologie der Universität Tübingen,

Göppinger Hans

1978 1. 1

Jeschek Hans Heinrich, Direktor des Max-Planck-Instituts

1975 1. 1

Łódziński Waclaw + zał.: *Wspomnienie większych*

wydarzeń w Jeziornie w czasie okupacji

1951 1. 1

Łopatka Adam

1977 1. 1

Ministère de la Justice, Robert Philippe

1975 1. 1

Ministerstwo Sprawiedliwości Instytut Badania Prawa Sądowego,

Michalski Wojciech

1975 1. 1

Ośka Stanisława

1964 1. 1

„Państwo i Prawo” – redakcja, Stanisław Ehrlich

1952 1. 1

Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich

1952 1. 1

Kuncewiczowa K.

1952 1. 1

Pawłczyńska Hanna

b.d. 1. 1

Rutgers University School of Criminal Justice

1974 1. 3

Sąd Okręgowy Śledczy – Łódź

1945 1. 1

Société Criminale de Criminologie, J.E. Hall Williams

1975 1. 1

Société Internationale de Defense Sociale, Marx Yvonne	1979	1. 1
Thille Zbigniew	1971	1. 1
University of Pennsylvania, Center for Studies in Criminology and Criminal Law, Wolfgang Marvin E.	1975	1. 1
Veillard-Cybulska H. zob. Cybulska-Veillard H.		
Bez podpisu w osobistej sprawie	1967	1. 1
Podpis nieczytelny, podziękowanie za wyleczenie syna	1979	1. 1
Wizytówki:		
Andréasson Rune		w. 1
Baruk Henri		w. 1
Hermanowski Mary		w. 1
Krasnic Maryla		w. 1
Mehta H.S.		w. 1
Michard Henri		w. 1
Schwägermann C.		w. 1
Tadel Mohammed		w. 1
Topolińska Zuzanna		w. 1

ANEKS 3

J. 53. Stanisław Batawia i współautorzy

1. B.S., Dutkiewicz Janina, Skrzywan-Żebrowska Maria, *Badania nad nieletnimi przestępcami. Poczucie moralne*, Warszawa 1929, przedmowa Makowskiego W.
2. B.S., *Niepoprawni przestępcy w świetle 150 wyroków z art. 84 k.k.*, Warszawa 1937, odbitka z „Archiwum Kryminologii”, t. II, z. 3–4
3. B.S., *Niepoprawność przestępców w świetle badań nad bliźniętami kryminalnymi*, Warszawa 1939, praca habilitacyjna
4. B.S., *Problematyka orzecznictwa sądowo-psychiatrycznego w przypadkach odurzenia alkoholowego*, nadbitka z „Medycyna Sądowa” nr 4
5. B.S., Baucz-Straszewicz Zofia, *Więźniowie-recydywiści wykazujący patologiczne właściwości psychiczne*, Warszawa 1961, nadbitka z „Państwa i Prawa” nr 12 (190)
6. B.S., Klimczak Maria, Kołakowska Helena, *Dzieci moralnie zaniedbane w świetle wyników badań w 15 szkołach publicznych podstawowych w klasach III, IV i V*, Warszawa 1963, nadbitka z „Państwa i Prawa” nr 12 (214)
7. B.S., *La Delinquance juvenile en Europe*, „Actes du Colloque de Varsovie”, Octobre 1964, nadbitka (2 egz.)
8. B.S., Strzembosz Adam, *Nieletni sprawcy kradzieży w praktyce sądowej. Przyczynek do problematyki recydywy u nieletnich*, Warszawa 1964, nadbitka z „Państwa i Prawa” nr 4 (218)
9. B.S., Uszkiewiczowa Lidia, *Problematyka zaburzeń reaktywnych i symulacji w praktyce sądowo-psychiatrycznej i penitencjarnej*, odbitka z „Archiwum Kryminologii”, t. II, 1964, 2 egz.
10. B.S., Strzembosz Adam, *Nieletni sprawcy kradzieży w praktyce sądowej w świetle wyników badań nad recydywą podsądnych oraz wnioski wynikające z badań dla prac ustawodawczych*, Warszawa 1966, nadbitka z „Państwa i Prawa” z. 11 (249)
11. B.S., *Sankcje wobec recydywistów w projekcie k.k. a problematyka kryminologiczna recydywy*, Warszawa 1968, nadbitka z „Państwa i Prawa” z. 8–9 (270–271)
12. B.S., *Problematyka kryminologiczna pasożytnictwa społecznego*, Warszawa 1971, nadbitka z „Państwa i Prawa” z. 7 (395)

J. 54 Jw.

12. B.S., Szelhaus Stanisław, *Recydywiści alkoholicy w wieku 35–41 lat o późnym początku przestępczości*.
13. *Problematyka wczesnego alkoholizmu II. Wyniki badań recydywistów alkoholików o początku przestępczości po ukończeniu 25 lat*, odbitka z „Archiwum Kryminologii”, 5, 1972
14. B.S., Szelhaus Stanisław, Łojko Elżbieta, *Sprawcy przestępstw i wykroczeń systematycznie nadużywający alkoholu*, nadbitka z „Archiwum Kryminologii”, VI, 1974
15. B.S., *Problematyka toksykomanii i narkomanii u młodzieży*, Warszawa 1975, nadbitka z „Państwo i Prawo” z. 3 (349), 2 egz. + 1 egz. nadbitki nieustalonego wydawnictwa, rozdz. X
16. B.S., *Młodociani alkoholicy skierowani na przymusowe leczenie*, Warszawa 1975, nadbitka z „Państwo i Prawo” z. 12 (358), 2 egz.
17. B.S., [Przestępczość młodocianych], fragment większego opracowania, b.d.
18. „Archiwum Kryminologii”, t. I. redaktor: Batawia Stanisław, PWN, Warszawa 1960

ANEKS 4

J. 56. Alkoholizm

a. wydawnictwa polskie

1. Kulisiewicz Tadeusz, *Stan obecny i perspektywy rozwoju otwartego leczenia przeciwalkoholowego*, Warszawa 1956, odbitka z „Neurologia, Neurochirurgia i Psychiatria Polska”, nr 2/56
2. *Walka z pijaństwem*, „Biuletyn Informacyjny Głównego Stołecznego Komitetu Przeciwalkoholowego”, nr 11 (38), r. V, Warszawa 1957
3. *Konferencja poświęcona przestępczości nieletnich w młodszych rocznikach wieku*, Warszawa 1961, nadbitka z „Państwo i Prawo”, nr 1 (179), 2 egz., sprawozdanie z konferencji
4. Szwedek Edward, *Nowy „środek zabezpieczający”*. *Polemika*, nadbitka z „Państwo i Prawo”, z. 2, 1975
5. Daszkiewicz Wiesław, *Przymusowa hospitalizacja w zakładzie psychiatrycznym*, szczytka z: „Państwo i Prawo”, z. 3/1975
6. Alkoliński Stanisław, *Pijaństwo*, Warszawa 1975 (na prawach rękopisu)
7. Poklewski-Kozieł K., recenzja wydawnictwa zbiorowego pod red. E.E. Flynn, o karach, warunkach i resocjalizacji więźniów w Stanach Zjednoczonych. Bez tytułu i daty
8. *Specialized institutions for in-patient treatment of alcoholics in Poland*, po 1977

b. wydawnictwa obce

9. Alexander M., *L'orientation professionnelle des débiles mentaux. Extrait du Congrès des Médecins Aliénistes et Neurologistes*, Bruxelles 1924
10. *Organisation Mondiale de la Santé. Alcoolisme à propos d'un rapport publié par le Bureaux Européen de l'Oms*, „Triangle. Journal Sandoz des sciences médicales”, I, nr 8, 1954
11. „La Revue de l'Alcoolisme”. 1) Le Groupement Médical d'Etudes sur l'Alcoolisme ; 2) Le Comité National de Défense contre l'Alcoolisme Tome IV, nr 4, Octobre–Décembre 1956
12. Forsander Olaf, Kohonen Juhani, Suomalainen Heikki, *Physiological Alcohol Consumption*, Reprinted from quarterly „Journal of Studies on Alcohol”, vol. 19, nr 3, pp. 379–387, September 1958

13. Krusius F.-E., Vartia K.O., Forsander O., *Experimentelle Studien über die biologische Wirkung von Alkohol*. Sonderausdruck aus der „Ann. Med. Exper. Fenn.“, vol 36, fasc. 4, Helsinki 1958, 2 egz.
14. Mignot André, *Schémas de conférences sur l'alcoolisme*, Paris 1960[?]
15. *The Alcohol Question in Sweden*. The Swedish Temperance Education Board, Stockholm b.d. (ok. 1961)
16. Grygier Tadeusz, Nease Barbara, Anderson Carol Staples, *An Exploratory Study of Halfway Houses*. Reprinted from *Crime and Delinquency*, Toronto 1970
17. *Public Speaking on Drug Abuse Prevention: A Handbook for the Law Enforcement Officer*. U.S. Department of Justice, Washington b.d.